Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

17. prosince 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Článek 56 SFEU — Volný pohyb služeb — Zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace — Povinnost transparentnosti — Použitelnost této povinnosti — Celostátní kolektivní smlouvy — Systém doplňkového sociálního zabezpečení k obecnému systému — Určení pojišťovacího subjektu, který je pověřen správou tohoto systému, sociálními partnery — Rozšíření tohoto systému na všechny zaměstnance a zaměstnavatele v dotčeném odvětví na základě ministerské vyhlášky — Časové omezení účinků rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce“

Ve spojených věcech C-25/14 a C-26/14,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Conseil d'État (Francie) ze dne 30. prosince 2013, došlými Soudnímu dvoru dne 20. ledna 2014, v řízeních

Union des syndicats de l'immobilier (UNIS)

proti

Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social,

Syndicat national des résidences de tourisme (SNRT) a další (C-25/14),

a

Beaudout Père et Fils SARL

proti

Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social,

Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française,

Fédération générale agro-alimentaire – CFDT a další (C-26/14),

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda čtvrtého senátu, vykonávající funkci předsedy pátého senátu, D. Šváby (zpravodaj), A. Rosas, E. Juhász a C. Vajda, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

* Jednací jazyk: francouzština.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. ledna 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Union des syndicats de l'immobilier (UNIS) C. Bertrandem a F. Blancpainem, advokáty,

— za Beaudout Père et Fils SARL F. Urozim a P. Praliaudem, advokáty,

— za Syndicat national des résidences de tourisme (SNRT) a další J.-J. Gatineauem, advokátem,

— za Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française D. Le Pradou a J. Barthélémym, advokáty,

— za Fédération générale agroalimentaire – CFDT a další O. Coudraym, advokátem,

— za francouzskou vládu D. Colasem a R. Coesmem, jakož i F. Gloaguen, jako zmocněnci,

— za belgickou vládu M. Jacobs, L. Van den Broeck a J. Van Holm, jako zmocněnkyněmi,

— za Evropskou komisi A. Tokárem a O. Beynet, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. března 2015,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 56 SFEU.

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou odlišných řízení zahájených Union des syndicats de l'immobilier (UNIS), jakož i společností Beaudout Père et Fils SARL pro účely zrušení dvou vyhlášek ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social (ministr práce, zaměstnanosti, odborného vzdělávání a sociálního dialogu) týkajících se toho, že byla na všechny zaměstnavatele a zaměstnance v dotčeném odvětví rozšířena působnost kolektivních dohod určujících určitou instituci sociálního zabezpečení jako jediný subjekt spravující jeden nebo několik systémů doplňkového sociálního zabezpečení nebo úhradu nákladů na zdravotní péči.

Právní rámec

3 Podle článku L. 911-1 code de la sécurité sociale (zákon o sociálním zabezpečení) ve znění použitelném na věci v původních řízeních může být kolektivní pojistné krytí pro zaměstnance k doplnění pojistného krytí, které vyplývá z organizace sociálního zabezpečení, stanoveno zejména prostřednictvím kolektivních smluv nebo dohod. Podle článku L. 911-2 tohoto zákona se takové kolektivní pojistné krytí může vztahovat na pokrytí rizik souvisejících se zásahy do fyzické integrity osob nebo souvisejících s mateřstvím, a to k doplnění krytí, které vyplývá z organizace sociálního zabezpečení. Podle článku L. 2262-1 code du travail (zákoník práce) ve znění použitelném na uvedené věci je použití kolektivních smluv a dohod v zásadě závazné pro smluvní strany nebo členy organizací či skupin smluvních stran. Článek L. 911-3 code de la sécurité sociale však stanoví, že působnost těchto kolektivních smluv a dohod může být rozšířena vyhláškou příslušného ministra.

4 Tento postup vedoucí k rozšíření působnosti těchto smluv nebo dohod upravuje uvedený code du travail, zejména pak jeho články L. 2261-15, L. 2261-16, L. 2261-19, L. 2261-24, L. 2261-27 a D. 2261-3.

5 Z toho vyplývá, že odvětvové smlouvy, jakož i oborové či mezioborové dohody uzavírané smíšenou komisí, jakož i dodatky a přílohy těchto smluv či dohod mohou být za určitých podmínek rozšířeny vyhláškou příslušného ministra, která je má učinit závaznými pro všechny zaměstnance a zaměstnavatele spadající do působnosti dotyčné smlouvy nebo dohody. Takový postup může být zahájen buď na žádost organizace zastupující zaměstnavatele, nebo zaměstnance, která je členem smíšené komise, v rámci níž byla tato smlouva nebo dohoda uzavřena, anebo z podnětu ministra pověřeného resortem práce.

6 V rámci tohoto postupu je zveřejněno oznámení v *Journal officiel de la République française* (Úřední věstník Francouzské republiky), *v* němž je uvedeno místo, kde byla dotčená smlouva nebo dohoda uložena, a v němž jsou zainteresované organizace a osoby vyzvány, aby podaly vyjádření ve lhůtě patnácti dnů od data tohoto zveřejnění. Předtím musí být konzultována Commission nationale de la convention collective (Národní komise pro kolektivní vyjednávání) a musí vydat příznivé odůvodněné stanovisko. V případě odůvodněného nesouhlasu nejméně dvou organizací zaměstnavatelů nebo dvou organizací zaměstnanců, zastoupených v této komisi, může ministr tuto komisi znovu podrobně konzultovat a následně o rozšíření působnosti rozhodnout na základě nového stanoviska, které tato komise musí vydat.

7 V článku L. 912-1 code de la sécurité sociale ve znění použitelném v rámci věcí v původních řízeních se uvádí, že je-li v kolektivních dohodách upravujících pojistné krytí pro zaměstnance stanoveno společné sdílení rizik, která jsou pojištěna u jednoho či více subjektů, které jsou oprávněny vystupovat jako pojišťovací subjekty, u nichž se pak povinně pojistí podniky, které spadají do působnosti těchto dohod, musí tyto dohody obsahovat ustanovení, které určuje, že nanejvýš každých pět let je třeba provést přehodnocení způsobů organizace společného sdílení rizik.

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

8 Co se týče věci C-25/14, Conseil d'État (Státní rada) uvádí, že dodatek č. 48 ze dne 23. listopadu 2010, jakož i dodatky č. 49 a č. 50 ze dne 17. května 2011 k celostátní kolektivní smlouvě v oblasti nemovitostí zavedly systém sociálního zabezpečení pokrývající rizika úmrtí, pracovní neschopnosti a invalidity, jakož i doplňkový systém úhrady nákladů na zdravotní péči pro všechny zaměstnance v dotčeném odvětví.

9 Článek 17 dodatku č. 48 ze dne 23. listopadu 2010 určuje jako jediný subjekt spravující oba tyto systémy Institution de prévoyance de groupe Mornay (IPGM).

10 Vyhláškou ministre du Travail, de l'Emploi et de la Santé (ministr práce, zaměstnanosti a zdraví) ze dne 13. července 2011 se uvedené dodatky staly závaznými pro všechny zaměstnance a zaměstnavatele v tomto odvětví.

11 UNIS se žalobou podanou dne 23. září 2011 domáhal zrušení této ministerské vyhlášky zejména z důvodu, že IPGM byla určena jako jediný subjekt spravující uvedené systémy, aniž byla dodržena povinnost transparentnosti vyplývající ze zásad zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti a rovného zacházení, které vyplývají z článku 56 SFEU.

12 Podle předkládajícího soudu je třeba IGPM, přestože jejím cílem není dosažení zisku a její činnost je založena na zásadě solidarity, považovat za podnik vykonávající hospodářskou činnost, vybraný sociálními partnery mezi dalšími podniky, s nimiž si konkuruje na trhu služeb sociálního zabezpečení.

13 Co se týče věci C-26/14, tento soud uvádí, že dodatek č. 83 ze dne 24. dubna 2006 k celostátní kolektivní smlouvě v oboru pekárenství a cukrářství (podniky provozující řemeslnou výrobu) zavedl doplňkový systém úhrady nákladů na zdravotní péči pro všechny zaměstnance v dotčeném odvětví, a to na základě společného sdílení pokrytých rizik a povinné účasti zaměstnavatelů.

14 Článek 6 dodatku č. 100 k téže kolektivní smlouvě určil jako jediný subjekt spravující tento systém instituci sociálního zabezpečení AG2R Prévoyance. Dodatkem k této kolektivní smlouvě jsou rovněž stanovena plnění a příspěvky související s uvedeným systémem.

15 Vyhláškou ministre du Travail, de l'Emploi et de la Santé ze dne 23. prosince 2011 se uvedený dodatek č. 100 stal závazným pro všechny zaměstnance a zaměstnavatele v tomto odvětví.

16 Předkládající soud, který odkázal implicitně na body 59 až 65 rozsudku AG2R Prévoyance (C-437/09, EU:C:2011:112), jenž tuto otázku ponechal na posouzení vnitrostátních soudů, má za to, že AG2R Prévoyance, přestože jejím cílem není dosažení zisku a její činnost je založena na zásadě solidarity, byla volně vybrána sociálními partnery v návaznosti na jednání týkající se zejména podmínek pro její přijetí, a to mezi institucemi sociálního zabezpečení, vzájemnými pojišťovnami a pojišťovacími podniky, které mohou být určeny k zajištění správy takového doplňkového systému, jako je dotčený systém. Je tudíž třeba mít za to, že tato instituce sociálního zabezpečení je podnikem vykonávajícím hospodářskou činnost, který byl vybrán sociálními partnery mezi dalšími podniky, s nimiž si konkuruje na trhu služeb sociálního zabezpečení.

17 Předkládající soud však stále ještě v rámci téhož implicitního odkazu na rozsudek AG2R Prévoyance (C-437/09, EU:C:2011:112) přijal analýzu provedenou v bodech 66 až 81 tohoto rozsudku, a má tedy za to, že dotčený dodatek ani vyhláška rozšiřující působnost dohody nebo smlouvy nejsou v rozporu s články 102 SFEU a 106 SFEU. Předkládající soud kromě toho odmítá vytýkanou skutečnost vycházející z neexistence výběrového řízení, které by předcházelo určení pojišťovacího subjektu, jelikož s těmito články nemá žádnou spojitost.

18 Conseil d'État naproti tomu v obou předkládacích rozhodnutích zmiňuje rozsudek Sporting Exchange (C-203/08, EU:C:2010:307) týkající se poskytnutí výlučného práva na provozování hazardních her. Conseil d'État uvádí, že v souladu s bodem 47 tohoto rozsudku je povinnost transparentnosti povinným předpokladem práva členského státu udělit výlučné právo k výkonu hospodářské činnosti hospodářskému subjektu, a to bez ohledu na způsob výběru tohoto subjektu.

19 V tomto kontextu si tento soud klade otázku, zda je dodržení této povinnosti rovněž povinným předpokladem pro to, aby členský stát rozšířil na všechny podniky v určitém odvětví kolektivní dohodu svěřující správu systému doplňkového sociálního zabezpečení ve prospěch zaměstnanců v tomto odvětví jedinému pojišťovacímu subjektu, vybranému sociálními partnery.

20 Conseil d'État se tedy v obou věcech v původních řízeních rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru v každé z nich tutéž otázku následujícího znění:

„Je dodržení povinnosti transparentnosti plynoucí z článku 56 SFEU povinným předpokladem pro to, aby členský stát rozšířil na všechny podniky v určitém odvětví kolektivní dohodu svěřující správu systému povinného doplňkového sociálního zabezpečení zřízeného ve prospěch zaměstnanců jedinému subjektu vybranému sociálními partnery?“

21 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 29. ledna 2014 byly věci C-25/14 a C-26/14 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

22 Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française navrhla v dopise došlém kanceláři Soudního dvora dne 8. dubna 2015, aby byla znovuotevřena ústní části řízení. Uvádí v podstatě, že některé argumenty, které byly v rámci projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uváděny jako zásadní, nebyly mezi zúčastněnými projednány. Jde především o otázku, zda trh dotčený ve věcech v původních řízeních vykazuje nepochybný přeshraniční význam s ohledem na své vlastnosti, jakož i na následky související jak se samosprávností doplňkového systému dotčeného v původním řízení ve věci C-26/14, tak se způsoby uzavírání kolektivní dohody a s pravomocemi, kterými disponuje příslušný ministr, pokud jde o rozšíření působnosti takové dohody, pokud jde o posouzení, které je třeba provést s ohledem na existenci případného omezení volného pohybu služeb a možné odůvodnění takového omezení.

23 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v souladu s článkem 83 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.

24 V projednávaném případě má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že má k dispozici všechny nezbytné poznatky k tomu, aby odpověděl na položenou otázku, a že tyto poznatky byly před účastníky řízení projednány.

25 Návrh Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française musí být tedy zamítnut.

K předběžným otázkám

26 Podstatou otázky Conseil d'État v každé ze žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce je, zda se povinnost transparentnosti, která vyplývá z článku 56 SFEU, vztahuje na skutečnost, že členský stát rozšíří na všechny zaměstnavatele a zaměstnance v určitém odvětví kolektivní dohodu uzavřenou organizacemi zastupujícími zaměstnavatele a zaměstnance v určitém odvětví, která svěřuje správu systému povinného doplňkového sociálního zabezpečení zřízeného ve prospěch zaměstnanců jedinému hospodářskému subjektu vybranému sociálními partnery.

27 Úvodem je třeba zaprvé připomenout, že pokud jde o poskytování služeb, která vyžadují zásah vnitrostátních orgánů, jako je tomu v případě poskytnutí koncese na služby, se povinnost transparentnosti vztahuje nikoli na každou činnost, ale pouze na činnosti, která mají nepochybný přeshraniční význam v důsledku toho, že se o ně mohou objektivně zajímat hospodářské subjekty usazené v jiných členských státech, než je členský stát, pod něhož spadá orgán, který je zadává (obdobně viz zejména rozsudek SECAP a Santorso, C-147/06 a C-148/06, EU:C:2008:277, bod 24).

28 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že předkládající soud nekonstatoval nezbytné skutečnosti, které by Soudnímu dvoru umožnily ověřit, zda ve věcech v původních řízeních je dán nepochybný přeshraniční význam. Je přitom třeba připomenout, že jak vyplývá z článku 94 jednacího řádu, Soudnímu dvoru musí být v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce poskytnuto vylíčení skutkových okolností, na kterých jsou otázky založeny, a vztahu existujícího zejména mezi těmito skutkovými okolnostmi a těmito otázkami. Proto musí být zjišťování nezbytných skutečností umožňujících ověření nepochybného přeshraničního významu – a obecně zjišťování všech skutečností, jež přísluší vnitrostátním soudům a na němž závisí použitelnost aktu sekundárního práva nebo primárního práva Unie – provedeno před tím, než je věc předložena Soudnímu dvoru (viz rozsudek Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino" a další, C-113/13, EU:C:2014:2440, bod 47).

29 Nicméně vzhledem k duchu spolupráce, kterým se řídí vztahy mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem v rámci řízení o předběžné otázce, nemá nedostatek takových zjištění o existenci případného nepochybného přeshraničního významu předkládajícím soudem nutně za následek nepřípustnost žádosti, pokud je Soudní dvůr na základě skutečností, které vyplývají ze spisu, toho názoru, že může předkládajícímu soudu poskytnout užitečnou odpověď. Tak je tomu zejména tehdy, když předkládací rozhodnutí obsahuje dostatek relevantních skutečností pro posouzení případné existence takového významu (rozsudek Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, bod 19 a citovaná judikatura).

30 Existenci nepochybného přeshraničního významu je třeba posoudit na základě všech takových relevantních kritérií, jako jsou hospodářský význam zakázky, zeměpisné místo jejího provádění nebo její technické aspekty, a to s ohledem na vlastnosti dotčené zakázky (v tomto smyslu viz zejména rozsudek Belgacom, C-221/12, EU:C:2013:736, bod 29 a citovaná judikatura).

31 Pokud jde o existenci nepochybného přeshraničního významu, je třeba uvést, že z vyjádření zúčastněných vyplývají odlišné názory na tuto otázku.

32 Soudní dvůr tedy poskytne odpověď s výhradou, že předkládající soud může konstatovat, že ve věcech v původních řízeních nepochybný přeshraniční zájem existuje (rozsudek Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, bod 19 a citovaná judikatura). Následující úvahy jsou tudíž uvedeny s výhradou, že poskytnutí práva spravovat každý ze systémů doplňkového sociálního zabezpečení dotčených ve věcech v původních řízeních pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance spadající pod dotčená odvětví má nepochybný přeshraniční význam, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

33 Zadruhé je třeba uvést, že jestliže veřejný orgán učiní kolektivní dohodu určující jediný subjekt pověřený správou systému povinného doplňkového sociálního zabezpečení po určité období závaznou pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance v dotčeném odvětví, toto rozhodnutí zavazuje rovněž ty zaměstnavatele a zaměstnance, kteří vzhledem k tomu, že nejsou členy organizace, jež je smluvní stranou dohody, nebyli při sjednávání a uzavření dotčené dohody zastoupeni.

34 Zatřetí výlučné právo ve prospěch tohoto subjektu vzniká na základě uvedeného rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek Albany, C-67/96, EU:C:1999:430, bod 90). Účinkem tohoto rozhodnutí o rozšíření působnosti dohody je vyloučení subjektů usazených v jiných členských státech, které by potenciálně mohly mít zájem vykonávat tuto činnost spočívající ve správě (obdobně viz rozsudek Sporting Exchange, C-203/08, EU:C:2010:307, bod 47).

35 Začtvrté zřízení výlučného práva veřejným orgánem v zásadě předpokládá dodržení povinnosti transparentnosti (v tomto smyslu viz rozsudek Sporting Exchange, C-203/08, EU:C:2010:307, bod 47). Výkon pravomoci tohoto orgánu rozšířit závaznost určité kolektivní dohody obsahující určení jediného subjektu pro správu systému doplňkového sociálního zabezpečení tudíž vyžaduje, aby jiné subjekty než subjekt, který byl určen, které potenciálně mohou mít zájem, měly předtím příležitost vyjádřit zájem týkající se zajišťování takové správy a aby k určení subjektu pověřeného správou tohoto doplňkového systému došlo se vší nestranností.

36 Pokud jde o položenou otázku, jeví se, že v takovém mechanismu, jako je mechanismus dotčený ve věcech v původních řízeních, je zřízení výlučného práva založeno na zásahu veřejného orgánu, přičemž k tomuto zásahu musí v zásadě dojít při dodržení povinnosti transparentnosti vycházející z článku 56 SFEU.

37 V tomto ohledu je třeba uvést, že důsledkem předmětu rozhodnutí o rozšíření působnosti dohody dotčeného ve věcech v původních řízeních, a sice dohody uzavřené v návaznosti na kolektivní vyjednávání mezi organizacemi zastupujícími zaměstnavatele a zaměstnance v dotčeném odvětví, není to, že by se na toto rozhodnutí nevztahovaly požadavky transparentnosti vyplývající z článku 56 SFEU.

38 Z judikatury vyplývá, že povinnost transparentnosti vyplývá ze zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace, jejichž dodržování vyžaduje volný pohyb služeb zaručený článkem 56 SFEU. V případě, že by žádná transparentnost neexistovala, by totiž udělení podniku nacházejícímu se v členském státě, v němž probíhá řízení o udělení, zakládalo rozdílné zacházení, jehož účinky by vznikly hlavně v neprospěch všech podniků, které by potenciálně měly zájem, nacházejících se v jiných členských státech, neboť tyto podniky neměly žádnou skutečnou možnost vyjádřit zájem, a toto rozdílné zacházení představuje v zásadě nepřímou diskriminaci na základě státní příslušnosti, jež je v zásadě zakázána na základě zejména článku 56 SFEU (v tomto smyslu viz zejména rozsudky Coname, C-231/03, EU:C:2005:487, body 17 až 19, jakož i Belgacom, C-221/12, EU:C:2013:736, bod 37 a citovaná judikatura).

39 Povinnost transparentnosti, aniž nezbytně znamená povinnost provést zadávací řízení, vyžaduje odpovídající stupeň zveřejnění, který umožňuje provést jednak výběrové řízení a jednak kontrolu nestrannosti řízení o udělení (v tomto smyslu viz zejména rozsudek Engelmann, C-64/08, EU:C:2010:506, bod 50 a citovaná judikatura).

40 Je třeba připomenout, že otázka položená v každé z obou věcí se týká pouze rozhodnutí, na základě něhož se veřejný orgán rozhodl rozšířit působnost kolektivní dohody na všechny zaměstnavatele a zaměstnance v daném odvětví. Práva zaměstnavatelů, kteří se uzavření této dohody neúčastnili, jsou kromě toho dotčena pouze tímto rozšířením působnosti.

41 V zásadě tudíž platí, že členský stát může zřídit výlučné právo ve prospěch hospodářského subjektu tím, že pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance v určitém odvětví učiní závaznou kolektivní dohodu svěřující tomuto subjektu, který byl vybrán sociálními partnery, správu systému povinného doplňkového sociálního zabezpečení zřízeného ve prospěch zaměstnanců tohoto odvětví, pouze v případě, že rozhodnutí o rozšíření působnosti kolektivní dohody, v níž je určen jediný spravující subjekt, je přijato výhradně za podmínky, že je dodržena povinnost transparentnosti.

42 V tomto ohledu je přitom nutno konstatovat, že předkládající soud ani francouzská vláda neuvedly možná odůvodnění toho, že výlučné právo spočívající ve správě systému doplňkového sociálního zabezpečení bylo uděleno bez jakékoli formy zveřejnění.

43 V projednávané věci francouzská vláda uvádí, že takové podmínky, jako jsou podmínky, za nichž byly přijaty vyhlášky o rozšíření působnosti dohod, dotčené ve věcech v původních řízeních, povinnost transparentnosti splňují.

44 Jak bylo připomenuto v bodě 39 tohoto rozsudku, tato povinnost, ač nezbytně neznamená povinnost provést zadávací řízení, vyžaduje odpovídající stupeň zveřejnění, který umožňuje provést jednak výběrové řízení a jednak kontrolu nestrannosti řízení o udělení.

45 Skutečnost, že kolektivní smlouvy a dohody, jakož i jejich dodatky jsou uloženy u správního orgánu a mohou být konzultovány na internetu, skutečnost, že je v úředním věstníku zveřejněno oznámení, podle něhož se zamýšlí zahájení řízení o rozšíření působnosti takového dodatku ani možnost, že jakákoli zainteresovaná osoba může předložit vyjádření v návaznosti na toto zveřejnění, přitom nevykazují – a to ani společně – odpovídající stupeň zveřejnění, který by umožnil zajistit, že zainteresované subjekty mohou v souladu s cíli povinnosti transparentnosti před tím, než je se vší nestranností přijato rozhodnutí o rozšíření působnosti, vyjádřit zájem, pokud jde správu systému sociálního zabezpečení dotčeného ve věcech v původních řízeních. Zainteresované osoby totiž mají lhůtu pouze patnácti dnů k tomu, aby předložily vyjádření, což je podstatně kratší lhůta než lhůty stanovené – s výhradou naléhavých případů – v článcích 38, 59 a 65 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby (Úř. věst. L 134, s. 114; Zvl. vyd. 06/007, s. 132), ve znění nařízení Komise (EU) č. 1251/2011 ze dne 30. listopadu 2011 (Úř. věst. L 319, s. 43), která sice není v projednávané věci použitelná, ale může v tomto ohledu sloužit jako referenční rámec. Kromě toho

se podle vyjádření předloženého francouzskou vládou na jednání u Soudního dvora příslušný ministr omezuje pouze na kontrolu legality. Jeví se tedy, že existence výhodnější nabídky, o níž by dotyčná osoba informovala uvedeného ministra, nemůže zabránit rozšíření působnosti této dohody, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

46 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na otázku položenou v každé z obou věcí odpovědět tak, že povinnost transparentnosti, která vyplývá z článku 56 SFEU, brání tomu, aby členský stát rozšířil na všechny zaměstnavatele a zaměstnance v určitém odvětví kolektivní dohodu uzavřenou organizacemi zastupujícími zaměstnavatele a zaměstnance v rámci určitého odvětví, svěřující správu systému povinného doplňkového sociálního zabezpečení zřízeného ve prospěch zaměstnanců jedinému hospodářskému subjektu vybranému sociálními partnery, aniž vnitrostátní právní úprava stanoví odpovídající zveřejnění umožňující příslušnému veřejnému orgánu, aby v plném rozsahu zohlednil předložené informace týkající se existence výhodnější nabídky.

K časovému omezení účinků tohoto rozsudku

47 Francouzská vláda ve svém vyjádření navrhla, aby Soudní dvůr časově omezil účinky tohoto rozsudku v případě, že bude mít za to, že taková opatření týkající se zveřejnění, jako jsou opatření, za nichž byly přijaty vyhlášky o rozšíření působnosti dotčené ve věcech v původních řízeních, nesplňují požadavky vyplývající z povinnosti transparentnosti. Toto omezení by mělo umožnit, aby tyto vyhlášky o rozšíření působnosti mohly nadále vyvolávat účinky až do uplynutí doby, která je stanovena v dotčených systémech, a aby se účinky tohoto rozsudku vztahovaly pouze na obdobné kolektivní dohody, jejichž působnost bude rozšířena po vydání tohoto rozsudku.

48 Tato vláda uvádí, že zpochybnění obecné povinnosti uzavřít smlouvu s jediným spravujícím subjektem určeným sociálními partnery v rámci stávajících systémů doplňkového sociálního zabezpečení by mělo vážné následky, neboť by se kromě 142 000 a 117 476 zaměstnanců v odvětvích nemovitostí a pekárenství a cukrářství týkalo přibližně 2 400 000 zaměstnanců ve všech profesních oborech. Z toho by podle ní vyplynulo narušení zásady společného sdílení rizik tak, jak byla zavedena, která je obzvláště významná v rámci těchto systémů, které se vyznačují vysokým stupněm solidarity, což by ohrozilo jejich finanční rovnováhu a zároveň záruky, které stanoví. Toto zpochybnění by tedy narušilo pojistné krytí, kterého dotčení zaměstnanci požívají v současné době v rámci těchto systémů. Kromě toho by toto zpochybnění mohlo vyvolat obrovský počet sporů u vnitrostátních soudů.

49 Dále dotčené subjekty podle ní jednaly v dobré víře, při striktním dodržování platné vnitrostátní právní úpravy, zejména pokud jde o povinnost pravidelného přehodnocování dohod o určení spravujícího subjektu nanejvýš každých pět let, a nevěděly o tom, že byla porušena povinnost transparentnosti.

50 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle ustálené judikatury mohou jen zcela výjimečně okolnosti přimět Soudní dvůr k tomu, aby omezil možnost všech zúčastněných osob dovolávat se ustanovení, jehož výklad podal, za účelem zpochybnění právních vztahů založených v dobré víře (zejména viz rozsudek Transportes Jordi Besora, C-82/12, EU:C:2014:108, bod 41 a citovaná judikatura). Použití této judikatury v kontextu věcí v původních řízeních však vyžaduje, aby byly zohledněny zvláštnosti práva veřejných zakázek, jakož i velmi zvláštní charakter situace dotčené ve věcech v původních řízeních.

51 V oblasti veřejných zakázek totiž články 2d a 2f směrnice Rady 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce (Úř. věst. L 395, s. 33), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES ze dne 11. prosince 2007 (Úř. věst. L 335, s. 31), vykládané s ohledem na body 25 až 27 odůvodnění směrnice 2007/66, umožňují členským státům za určitých podmínek omezit možnost zahájit přezkumná řízení týkající se zakázek uzavřených při porušení unijního práva (v tomto smyslu

viz rozsudek MedEval, C-166/14, EU:C:2015:779, body 34 a 35). Z toho vyplývá, že za určitých okolností může zájem na zabránění právní nejistotě odůvodnit, že stabilita smluvních situací, kde již dochází k plnění, převáží nad dodržováním unijního práva.

52 V projednávané věci je zachování účinků rozhodnutí o rozšíření působnosti dotčených ve věcech v původních řízeních odůvodněno zvláště s ohledem na situaci zaměstnavatelů a zaměstnanců, kteří na základě dotčených kolektivních smluv, jejichž působnost byla rozšířena, uzavřeli smlouvu o doplňkovém sociálním zabezpečení, která spadá do zvláště citlivého sociálního kontextu. Vzhledem k tomu, že se tito zaměstnavatelé a zaměstnanci přímo postupu vedoucího k rozšíření působnosti nezúčastnili, je třeba konstatovat, že uzavřeli smluvní závazky, které jim poskytly záruky plynoucí z doplňkového sociálního zabezpečení, na základě právní situace, kterou Soudní dvůr upřesnil – pokud jde o konkrétní dosah povinnosti transparentnosti vyplývající z článku 56 SFEU – až v tomto rozsudku.

53 Za podmínek vlastních věcem v původních řízeních je třeba mít za to, že se účinky tohoto rozsudku nebudou týkat kolektivních dohod o určení jediného subjektu pro správu systému doplňkového sociálního zabezpečení, které veřejný orgán učinil závaznými pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance v dotčeném odvětví před datem vyhlášení tohoto rozsudku, aniž jsou dotčeny žaloby k soudu podané před tímto datem.

K nákladům řízení

54 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Povinnost transparentnosti, která vyplývá z článku 56 SFEU, brání tomu, aby členský stát rozšířil na všechny zaměstnavatele a zaměstnance v určitém odvětví kolektivní dohodu uzavřenou organizacemi zastupujícími zaměstnavatele a zaměstnance v rámci určitého odvětví, svěřující správu systému povinného doplňkového sociálního zabezpečení zřízeného ve prospěch zaměstnanců jedinému hospodářskému subjektu vybranému sociálními partnery, aniž vnitrostátní právní úprava stanoví odpovídající zveřejnění umožňující příslušnému veřejnému orgánu, aby v plném rozsahu zohlednil předložené informace týkající se existence výhodnější nabídky.

Účinky tohoto rozsudku se netýkají kolektivních dohod o určení jediného subjektu pro správu systému doplňkového sociálního zabezpečení, které veřejný orgán učinil závaznými pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance v dotčeném odvětví před datem vyhlášení tohoto rozsudku, aniž jsou dotčeny žaloby k soudu podané před tímto datem.

Podpisy.